

การศึกษาขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

A Study of the Morale of School Teachers Working under the Jurisdiction of Ubon Ratchathani Provincial Administration Organization

จรรยาณ ธรรมสัตย์¹

ดร.สุวิมล โพธิ์กลิ่น²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี และเพื่อเปรียบเทียบขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามอายุ และประสบการณ์ในการทำงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี 257 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการทดสอบค่า F

ผลการวิจัยพบว่า

1. ขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น

รายด้าน พบว่า ด้านความต้องการสัมฤทธิ์ผล ด้านความรักและความผูกพัน และด้านความต้องการอำนาจ อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา

2.1 ขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา ที่มีอายุต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี มีความคิดเห็นต่อขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุตั้งแต่ 35 ปี ขึ้นไป ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2.2 ขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² ประธานกรรมการที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

3. ข้อเสนอแนะที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะประเด็นที่เกี่ยวกับด้านความต้องการสัมฤทธิ์ผล พบว่าครูในสถานศึกษาต้องการสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล เบิกจ่ายตรงมากที่สุดต้องการให้มีการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม และต้องการเงินโบนัสเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และครูในสถานศึกษาต้องการเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.2 ข้อเสนอแนะประเด็นที่เกี่ยวกับด้านความต้องการความรักและความผูกพัน พบว่า ครูในสถานศึกษาต้องการให้จัดกิจกรรมศึกษาดูงานเป็นหมู่คณะเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน

3.3 ข้อเสนอแนะประเด็นที่เกี่ยวกับด้านความต้องการอำนาจ พบว่า ครูในสถานศึกษาต้องการอำนาจในการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานด้วยตนเอง ครูในสถานศึกษาต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำหรับประเด็นที่น้อยที่สุดคือ ครูในสถานศึกษาต้องการให้ผู้บังคับบัญชายอมรับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครู

คำสำคัญ : ขวัญและกำลังใจ, องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

Abstract

The objectives of this study were to investigate the morale of school teachers working under the jurisdiction of Ubon

Ratchathani Provincial Administration Organization and to compare the opinions of the teachers toward the morale of school teachers as classified by their age and work experience.

A total of 257 samples selected by means of a simple random sampling method were employed as the sample of the study. A 5-point rating scale survey questionnaire yielding the overall reliability coefficient of .96 was used in data collection. The statistics including percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test were used in data analysis.

The research findings were as follows:

1. Overall, the morale of school teachers was found to be viewed at a high level. For the individual aspects, the achievement need, love and affiliation needs, and power need aspects were found to be in need at a high level.

2. In comparison of the opinions of the respondents the following were derived.

2.1 Overall, those who differed in age were found to view the morale of school teachers differently at level .05 of significance. Those who aged not older than 25 years viewed the aspects affecting the morale of school teachers differently from those who aged 35 years and older while the remaining group comparison was found not to be different.

2.2 The respondents who differed in work experience were found not to view the morale of school teachers differently at a significant level.

3. The suggestions on the morale of school teachers given by the respondents were obtained as follows:

3.1 In terms of the achievement need aspect, a welfare namely direct reimbursement of medication expenses was the most highly in need. Besides, fair salary promotion in accord with work performance and efficiency, bonus on work performance, and new technological instruments that support their work performance and learning activities were also highly needed.

3.2 For the love and affiliation aspect, group study tours to best practice places in various aspects of school administration and provision were needed in order to promote the relationship among colleagues and administrators.

3.3 The power need aspect, power in decision making in work operation and problem solution, participation in school planning were found to be highly needed while wanting the administrators' listening to their voices and advice were found to be at a lower level in need.

Key Word : The morale, the jurisdiction of Ubon Ratchathani Provincial Administration Organization

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยัง คณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่โดยตรง มาตรา 41 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษา ในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความ พร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายใน ท้องถิ่น การบริหารโดยเน้นการกระจายอำนาจ รูปแบบการกระจายอำนาจมี 3 รูปแบบคือ การแบ่งอำนาจ การมอบอำนาจ และการให้อำนาจ เป็นการกระจายอำนาจตามภาระหน้าที่ การตัดสินใจ ความรับผิดชอบโดยมีเหตุผลสำคัญ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงาน เพื่อประสิทธิภาพของการทำงานและช่วยพัฒนา บรรยากาศของการทำงานของบุคคลในหน่วยงาน จะเห็นได้ว่า สถานศึกษาได้รับการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษาทุกด้าน ทำให้ สะดวกและมีความคล่องตัวยิ่งขึ้น (จิณณวัตร ปะโคทั้ง 2552 : 133)

จากการรายงานสภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียนที่ถ่ายโอนสถานศึกษาจากสำนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 12 โรงเรียน พบว่า การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพผลการประเมิน คุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานรับรอง และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า โรงเรียนทั้ง 12 แห่ง ผ่านผลการประเมินทั้งหมด และมีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอจากการ กระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น (ปรีชา พลราช 2553 : 4) ดังนั้น

ความสำเร็จจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของหน่วยงานทางการศึกษาหลายประการ ทั้งนี้ การจัดองค์กร เพื่อดำเนินการกิจการใดๆ ย่อมมีรูปแบบแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ และลักษณะของแต่ละกิจการ และตามทฤษฎีองค์การแล้วถือว่า องค์ประกอบสำคัญขององค์การมีสองอย่างคือ “งาน” และ “คน” หมายความว่า องค์การทุกประเภทจะต้องมีองค์ประกอบด้านงาน ซึ่งได้แก่ การกิจที่จะต้องกระทำตามวัตถุประสงค์ และการจัดระบบงาน เพื่อให้สามารถกระทำภารกิจได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การที่จะประกอบภารกิจได้ตามเป้าหมายขององค์การจำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่สอง คือ มีคนหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมเพียงพอที่จะปฏิบัติงาน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 3535 : 5 อ้างถึงใน บัญชา สมบุญ) และการที่หน่วยงานจะกระทำภารกิจหลักให้มีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น จะต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการบริหาร 4 อย่าง ที่เรียกว่า “4M’S” ได้แก่ บุคลากร (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) และการจัดการ (Management) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “คน” หรือ “บุคลากร” ได้รับการพิจารณาว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการบริหาร ทั้งนี้ เพราะบุคคลเป็นผู้จัดหาและใช้ทรัพยากรบริหารอื่นๆ ดังนั้น หน่วยงานใดก็ตามถ้าเริ่มต้นด้วยการมีบุคลากรที่มีความเก่งกล้าสามารถแล้ว ปัจจัยอื่นๆ ก็จะดีตามมาเอง

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการจัดการศึกษานั้น ครูมีบทบาทที่สำคัญยิ่ง ด้วยบทบาทสำคัญของครูที่มีต่อการจัดการศึกษา คุณภาพของครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อคุณภาพการศึกษาแม้ว่าเราจะ

พยายามลงทุนในด้านการปลูกสร้างอาคารเรียน การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์การสอน ตลอดจนการสร้างหลักสูตรให้ดีเพียงใด การจัดการศึกษาจะไม่ได้ผลเท่าที่ควรถ้าหากไม่มีการเตรียมบุคคลที่มาทำหน้าที่ครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การที่ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และภารกิจให้เกิดประสิทธิภาพได้นั้นครูจะต้องมีขวัญกำลังใจที่ดีได้รับการตอบสนองด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม เพราะขวัญกำลังใจให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน นอกจากนี้ครูยังมีหน้าที่และบทบาทในการส่งเสริมคุณสมบัติที่ต่างกันไปให้เด็กเพื่อที่จะได้เติบโตเป็นพลเมืองดีของชาติส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาในทุกๆ ด้านอันจะทำให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนและการดำเนินชีวิตในสังคม ครูจึงมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาการศึกษาของนักเรียน

ในการปฏิบัติงานใดๆ ก็ตาม การที่ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดขวัญกำลังใจในการทำงานมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจในงานที่มีอยู่ในหน่วยงานนั้น การทำให้บุคคลเกิดความพอใจในการปฏิบัติงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การจึงเป็นที่ปรารถนาของผู้บริหารทุกระดับ (หลวงวิจิตรวาทการ 2551 : 9) กล่าวว่า กำลังกายเป็นเรื่องของร่างกาย กำลังความคิดเป็นเรื่องของมโนสมอง และกำลังใจเป็นเรื่องของดวงจิตโดยตรง กำลังทั้งสามนี้มีความสำคัญเท่าๆ กัน บุคคลผู้ใดประกอบพร้อมด้วยกำลังสามประการ บุคคลผู้นั้นก็แน่ใจได้ว่า “นาวาชีวิตของเขาจะโลดแล่นไปได้ดีที่สุดและบรรลุถึงที่หมาย” การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ปัจจัยหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่ต้องการได้ คือ ตัวครู ดังนั้น

ขวัญกำลังใจครูจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและส่งเสริมบุคลากรในหน่วยงานให้มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติที่ดี

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาขวัญกำลังใจครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งแบ่งประเด็นที่ศึกษาออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความต้องการสัมฤทธิ์ผล ด้านความต้องการความรักและความผูกพัน และด้านความต้องการอำนาจว่ามีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับขวัญกำลังใจครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการปรับปรุงส่งเสริม ขวัญกำลังใจครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี และเพื่อให้จัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามอายุ และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์เนื่องจากช่วยให้ทราบถึงขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

อุบลราชธานี ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ตามอายุ และประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น การบริหารงานการจัดการศึกษา และการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูที่ทำหน้าที่สอนในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 12 โรงเรียน ประกอบด้วย ครูจำนวน 181 คน และครูผู้ช่วย จำนวน 76 คน รวม 257 คน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเทียบจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (ธีรวุฒิ เอกะกุล 2552 : 143-144) ซึ่งได้ทำการสุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการทดสอบค่า F

สรุปผลการวิจัย

1. ขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความความต้องการสัมฤทธิ์ผล ด้านความรักความผูกพัน และด้านความต้องการอำนาจ อยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา

2.1 ขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา ที่มีอายุต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี มีความคิดเห็นต่อขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุตั้งแต่ 35 ปี ขึ้นไป ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2.2 ขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะประเด็นที่เกี่ยวข้องด้านความต้องการสัมฤทธิ์ผล พบว่า ครูในสถานศึกษาต้องการสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล เบิกจ่ายตรงมากที่สุดต้องการให้มีการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม และต้องการเงินโบนัสเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และครูในสถานศึกษาต้องการเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.2 ข้อเสนอแนะประเด็นที่เกี่ยวข้องด้านความต้องการความรักและความผูกพัน พบว่า ครูในสถานศึกษาต้องการให้จัดกิจกรรมศึกษาดูงานเป็นหมู่คณะเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน

3.3 ข้อเสนอแนะประเด็นที่เกี่ยวข้องด้านความต้องการอำนาจ พบว่า ครูในสถานศึกษาต้องการอำนาจในการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานด้วยตนเอง ครูในสถานศึกษาต้องการมีส่วนร่วม

ในการวางแผนพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำหรับประเด็นที่น้อยที่สุดคือ ครูในสถานศึกษาต้องการให้ผู้บังคับบัญชายอมรับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครู

อภิปรายผลการวิจัย

1. ขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ด้านความต้องการสัมฤทธิ์ผล ทั้งในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทุกข้อคำถาม โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ใน 3 ลำดับแรก คือ การปฏิบัติงานในวิชาชีพครูทำให้ท่านมีความมั่นคงและมีเกียรติ ท่านได้รับเงินเดือน สวัสดิการและสิทธิประโยชน์ตอบแทนทัดเทียมกับข้าราชการครูสังกัดหน่วยงานอื่นๆ ท่านมีความภาคภูมิใจในตำแหน่งหน้าที่การงานของท่าน แสดงให้เห็นว่า ครูทุกคนมีความต้องการที่จะมีความมั่นคงและมีเกียรติในอาชีพของตน และต้องการเงินเดือน สวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่นๆ อย่างเท่าเทียมกับทุกๆ หน่วยงาน ซึ่งจะเห็นได้ว่า อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติเป็นอย่างมาก ซึ่งครูเป็นแม่พิมพ์ของชาติเป็นผู้ที่สามารถทำให้คนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ และเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง ทั้งด้านเงินเดือน สวัสดิการและสิทธิประโยชน์ต่างๆ มีความเท่าเทียมกับข้าราชการครูสังกัดหน่วยงานอื่นๆ เป็นอาชีพที่ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ซึ่งไม่ว่าจะสังกัดหน่วยงานไหนก็ตามครูทุกคนเป็นผู้ที่มีเกียรติและศักดิ์ศรีเท่าเทียมกันทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับ ปรีชา พลราช (2553 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยความพึงพอใจของข้าราชการ ครู และกรรมการสถานศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ถ่ายโอนให้แก่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

อุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการครู และกรรมการสถานศึกษา มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ด้านความต้องการความรักและผูกพัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทุกข้อคำถาม โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ใน 3 ลำดับแรก คือ เพื่อนร่วมงานของท่าน มีน้ำใจอภัยฯ ไม่ตรีดี ผู้บังคับบัญชาในเขตติดตามให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้ครูปฏิบัติงานและมีการประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติ แสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าจะสังกัดหน่วยไหนก็ตาม เพื่อนร่วมงานของครูต่างก็มีน้ำใจและมีอภัยฯ ไม่ตรีดีได้ รวมทั้งผู้บังคับบัญชาในเขตให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ผู้บังคับบัญชายังมีการมอบหมายให้ครูปฏิบัติงานและมีการประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติต่างๆ ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็นได้ว่าทุกคนต่างก็ต้องการมีเพื่อนร่วมงานที่ดี มีผู้บังคับบัญชาที่ให้เกียรติและต้องการเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาหน่วยงานของตนซึ่งสอดคล้องกับพิริศพร่องเวทย์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยขวัญและกำลังใจของข้าราชการทหารชั้นประทวนและลูกจ้างที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่: ศึกษากรณีโรงเรียนสื่อสารทหารเรือ ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการทหารชั้นประทวนและลูกจ้าง สังกัดโรงเรียนสื่อสาร กรมสื่อสารทหารเรือ มีสภาพขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในภาพรวมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ทั้งระดับขวัญกำลังใจสูง

ที่สุดในด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ระดับขวัญและกำลังใจอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านความเพียงพอของรายได้และสวัสดิการ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารชั้นประทวนและลูกจ้าง สังกัดโรงเรียนสื่อสาร กรมสื่อสารทหารเรือพบว่า ความเพียงพอของรายได้และสวัสดิการการระความรับผิดชอบและความพอใจในงานที่ทำความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา โอกาสในการก้าวหน้าและมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่การงาน การให้บำเหน็จรางวัลและกรลงโทษ สภาพแวดล้อมในการทำงาน บทบาทของผู้นำหรือผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ด้านความต้องการอำนาจ ทั้งในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทุกข้อคำถาม โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ใน 3 ลำดับแรก คือ ในการมอบหมายให้ปฏิบัติงานจะมีการประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติ ปรึกษาหารือ เพื่อปรับปรุงเทคนิคและวิธีการปฏิบัติงานระหว่างผู้บังคับบัญชากับครูเสมอ ความคิดเห็นของท่านนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงาน แสดงให้เห็นว่า ครูมีความต้องการในการที่จะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน และต้องการประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติ ปรึกษาหารือ เพื่อจะได้นำความรู้มาใช้ในการปรับปรุงเทคนิคและวิธีการปฏิบัติงานได้ ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน ต้องการเป็นผู้มีส่วนร่วมในการนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับ

สมควร นันตระกูล (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล โรงเรียนในสังกัดเขตการศึกษา 10 พบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล โรงเรียนในสังกัดเขตการศึกษา 10 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร และด้านความมั่นคงปลอดภัยและความก้าวหน้าอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสวัสดิการและรายได้อยู่ในระดับปานกลาง

4. ข้าราชการครูในสถานศึกษา ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความต้องการอำนาจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนด้านความต้องการสัมฤทธิ์ผล และด้านความต้องการความรักและความผูกพันไม่แตกต่าง ซึ่งจะเห็นได้ว่า ทั้งในภาพรวมและด้านความต้องการอำนาจ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี มีความคิดเห็นต่อสิ่งที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกับ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุตั้งแต่ 35 ปี ขึ้นไป ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี จะมองว่าความต้องการมีอำนาจ ยังไม่มีความจำเป็นเท่าที่ควร หรืออาจเป็นเพราะว่า ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ยังปฏิบัติงานอยู่ในระดับผู้ปฏิบัติงานเท่านั้น และมองว่าการมีอำนาจหรือการเป็นผู้นำยังไม่มีผลสำคัญ ส่วนผู้ที่มีอายุ 35 ปี ขึ้นไป เป็นผู้

อยู่ในระดับวุฒิภาวะผู้นำหรือผู้ที่ต้องการอำนาจมากกว่า หรือมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานมากเท่าที่ควรก็เป็นไปได้ เลยมองว่าความต้องการมีอำนาจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน จึงทำให้ผู้ที่มีอายุในสองระดับนี้มองต่างกันก็เป็นได้ ซึ่งสอดคล้องกับทวนโรสนา โต๊ะนิเต (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดยะลา ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานโดยรวมของครูในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดยะลาตามตัวแปรตามด้านประชากรศาสตร์และด้านประสบการณ์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา ประสบการณ์ในการทำงาน เขตพื้นที่การปฏิบัติงาน สถานที่ตั้งของโรงเรียน การเกิดเหตุการณ์กับคนใกล้ชิดและการเกิดเหตุการณ์ในโรงเรียน มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ พิชญุตม์ นีรสิงห์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทระดับปฏิบัติการ บริษัท ธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน) ผลการวิจัยพบว่า ด้านอายุ พนักงานระดับปฏิบัติการที่มีช่วงอายุต่างกันมีขวัญและกำลังใจในด้านลักษณะของงาน ด้านโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน ด้านการประเมินพิจารณาความดีความชอบ ด้านเงินเดือน การเลื่อนขั้นเงินเดือน และสวัสดิการ ด้านสัมพันธภาพกับผู้บังคับบัญชา กับเพื่อนร่วมงาน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความมั่นคงในอาชีพการงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ข้าราชการครูในสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจของครู

ในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด อุบลราชธานี พบว่า ทั้งในภาพรวมและราย ด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูใน สถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด อุบลราชธานี ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ที่แตกต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับ ด้านความ ต้องการทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นมี ประสบการณ์น้อยมาก ก็มีความต้องการที่เท่าๆกัน ซึ่งสอดคล้องกับ บัญชา สมบุญ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ของครู-อาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ฝ่าย ปกครองโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา กลุ่มโรงเรียน ที่ 3 สวนหลวง ร.9 สังกัดสำนักบริหารคณะ กรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ของครู-อาจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ฝ่ายปกครอง โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา กลุ่มโรงเรียนที่ 3 สวนหลวง ร.9 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน โดยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน/ ผู้บังคับบัญชาจะมีค่าเฉลี่ยสูง รองลงมาด้านสภาพ ปฏิบัติงาน ด้านสวัสดิการของหน่วยงาน และ ด้านโอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่ และเมื่อ เปรียบเทียบขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของ ครู-อาจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ฝ่ายปกครอง พบว่า ครู-อาจารย์ฝ่ายปกครองที่มี ระยะการ ทำงานต่างกัน มีขวัญกำลังใจในปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสมควร นันตระกูล (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล โรงเรียน ในสังกัดเขตการศึกษา 10 พบว่า ขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล โรงเรียน ในสังกัดเขตการศึกษา 10 ที่มีประสบการณ์

ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ขัดแย้งกับประดิษฐ์ วิลาวัลย์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูในโรงเรียนประถม ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อุบลราชธานี ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ต่างกัน มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมแตกต่างกัน

6. ข้อเสนอแนะที่มีผลต่อขวัญและ กำลังใจของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดอุบลราชธานี มีประเด็นที่น่าสนใจได้แก่

6.1 ครูในสถานศึกษาต้องการ สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลเบิกจ่ายตรงมาก ที่สุด

6.2 ครูในสถานศึกษาต้องการให้มีการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามประสิทธิภาพ ของการปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม

6.3 ครูในสถานศึกษาต้องการเงิน โบนัสเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ซึ่งข้อเสนอแนะสอดคล้องกับปรีชา พลราช (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยความพึงพอใจ ของข้าราชการครู และกรรมการสถานศึกษาต่อ การจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ถ่ายโอนให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของข้าราชการครู และ กรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนที่ถ่ายโอนให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารงานของ สถานศึกษา 4 ด้าน ซึ่งเป็นแบบสอบถาม ปลายเปิด พบว่า ด้านการบริหารบุคคล ครูยังขาด การสนับสนุนทางด้านสวัสดิการต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในเรื่องสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลเบิกจ่ายตรงของข้าราชการครูในสถานศึกษา นั้นหน่วยงานต้นสังกัด ควรเร่งดำเนินการเพื่อให้ข้าราชการครูในสถานศึกษามีสิทธิด้านการเบิกจ่ายตรงเหมือนข้าราชการครูสังกัดอื่น การพิจารณาความดีความชอบจำเป็นอย่าง ที่ผู้บริหารจะต้องเล็งเห็นความสำคัญและให้ความสำคัญเป็นธรรมเป็นอย่างมาก ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการประเมินความดีความชอบ โดยไม่ลำเอียง และจัดโบนัสเป็นค่าตอบแทนทุกๆ ปี เพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา ให้มีขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน

2. ผู้บริหารควรมีการจัดให้ครูมีกิจกรรมในการร่วมพัฒนาหน่วยงานร่วมกันเพื่อเป็นการสร้างสัมพันธ์ไมตรีที่ดี ได้ ซึ่งจะสามารถป้องกันการขัดแย้งกันในโรงเรียนได้ เพราะการทำงานในหน่วยงานเพื่อนร่วมงานเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานถ้าเพื่อนร่วมงานมีความรักสามัคคีกันย่อมทำให้งานประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี

3. ผู้บริหารควรให้อำนาจครูในการแก้ไขปัญหา ด้วยตนเอง และให้ครูเข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ควรแต่งตั้งให้ครูมีบทบาทและมีอำนาจในการแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพราะจะเป็นสิ่งที่สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูได้ครูจะได้รู้ว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งในหน่วยงาน และเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย ขวัญและกำลังใจของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี มีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ศึกษาประสิทธิภาพของครูในการปฏิบัติงาน ของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

2. ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในการปฏิบัติงาน ของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ของบุคคล และหน่วยงานหลายแห่ง ซึ่งไม่สามารถนำมากล่าวในที่นี้ได้ทั้งหมด ผู้ที่มีพระคุณท่านแรก ที่ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างยิ่งคือ อาจารย์ ดร.สุวิมล โพธิ์กลิ่น ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ โดยละเอียดจนถูกต้องสมบูรณ์ พร้อมทั้งกรุณาเสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เพื่อให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้บริหารและคณะครู โรงเรียนโพธิธรรมคุณวิทยา โรงเรียนศรีแก้วพิทยาศรี โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบบูชาพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนครอบครัว และผู้มีพระคุณทุกๆ ท่าน

เอกสารอ้างอิง

- จิณณวัตร ปะโคทั้ง. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. อุบลราชธานี : ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2552.
- ถ้วนโรธนา โต๊ะนิเต. ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในเขตพื้นที่การศึกษายะลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2550.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์วิทยาออฟเซทการพิมพ์, 2552.
- ปรีชา พลราช. ความพึงพอใจของข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษาต่อการจัดการศึกษาของ โรงเรียนที่ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี, 2553.
- พิชญุตม์ นีรสิงห์. ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัท ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ภาคตะวันออกเฉยงเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2551.
- พีรศร เปื่องเวทย์. ขวัญและกำลังใจของข้าราชการทหารชั้นประทวนและลูกจ้างที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่: ศึกษากรณีโรงเรียนสื่อสารทหารเรือ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.
- สมควร นันตระกุล. ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล โรงเรียนในสังกัด เขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2548.